

POR PREGUNTAR QUE NON QUEDE

Nin Máis Nin Menos

A minusvalidez explicada
aos nenos e ás nenas

Presentacións

O xeito de percibir a minusvalidez tivo unha profunda transformación nestes últimos anos (o libro que tes nas túas mans é unha mostra deste cambio). Grazas ao traballo realizado entre todos estamos a conseguir que a sociedade non discrimine as persoas diferentes porque todas as persoas, sen excepción, somos distintas e temos dereito a estar nos distintos ámbitos: educativos, culturais, económicos, laborais, deportivos, etc. Ademais, a sociedade non pode, nin debe, prescindir das achegas, os coñecementos e a creatividade de todos e cada un dos seus membros.

O maior desexo das persoas con minusvalidez é a autonomía, así que todos debemos achegar o noso grao de area para axudarlles a conseguilo. A vosa participación será fundamental para avanzar na integración social das persoas con minusvalidez, para lograr así que a igualdade de oportunidades sexa real e efectiva.

E xa sabedes "por preguntar que non quede".

Amparo Valcarce,
Secretaria de Estado de Política Social,
Familias e Atención á Minusvalidez.

As escolas teñen abertas as súas portas para todas as nenas e nenos. Todas e todos temos dereito a recibir unha educación de calidade que se adapte ás nosas necesidades e características.

Así cando chegues á túa escola atoparás todo o que necesitas para estudar, xogar, crecer, facer amizades, pero sobre todo para facer realidade os teus sonos sen que nada che impida chegar todo o lonxe que tí queiras.

A escola esta pensada para ti, para que sexa un lugar amable que se adapte ás túas necesidades e ás dos teus compañeiros e compañeiras. Ese lugar onde podes preguntar, investigar, experimentar e gozar aprendendo. Os profesores e profesoras estiveron moitos anos preparándose para que teñas a mellor educación. É unha escola que sabe que cada e unha de nós somos persoas diferentes, que non nos parecemos a ninguén, que temos distintas capacidades que fan que as aulas sexan lugares diversos nos que cada día acontece algo novo.

E agora gustaríame que fixésemos un trato. Un trato secreto que só coñeceremos ti e eu. Escoita, dende FETE-UGT preocupámonos para que non exista ningún obstáculo na túa escola e poidas crecer aprendendo para que un día chegues a alcanzar os teus sonos. A cambio tes que prometerme que cada día pensarás en ti como a persoa especial que es. E pensarás en todas as cousas que son capaces de facer as túas compañeiras e os teus compañeiros de clase. Por que todas as persoas temos distintas capacidades e os mesmos dereitos. Nin un mais, nin un menos...

Carlos López Cortiñas, Secretario Xeral de FETE-UGT.
Carmen Vieites Conde, Secretaria de Políticas Sociais de FETE-UGT.

Un día na escola

Chámome Guillermo, teño oito anos e gústame ir ao colexio. Alí coñezo nenos e nenas moi diferentes. Nunca, nunca me canso de conversar, xogar e aprender.

Laila, que non pode ver ben, é lista e curiosa como as toupas. Claudia parécese a unha aguia, con só me mirar sabe se estou triste ou alegre. Non pode oír ben. Ensinoume a falar coas mans e sabe ler nos labios.

Carlos é tan alto e delgado como as xirafas i pero moi despistado! Nunca se acorda de traer os libros. Li é alegre e bulciosa como un colibrí e móvese moi á présa coa súa cadeira de rodas.

Samir é moi bo xogando ao baloncesto e ás adiviñanzas pero dormilón como un leirón.

Maite ten un ritmo un pouco máis lento, menos en informática. Sempre está disposta a axudar, como un delfín...! E a

dar abrazos de oso panda!

Eu escribo coa man esquerda. Son curioso e hábil como os esquiños...

No meu colexio todos e todas somos diferentes. Uns altos, outras non moi delgadas. Baixiñas, ou veloces. Morenos ou castañas. Tranquilos ou curiosas. Con moita vista como os linceos ou pouca como a curuxa. Hábiles para os deportes ou rápidas en matemáticas. Destros coas contas ou as letras. Hai quen pode escoitar como os lobos na noite e quen le a linguaxe das mans. Uns escriben coa man dereita e outras coa esquerda. Hai quen ten cóxegas e quen soña esperto. Hai quen corre como os cervos e quen é lento e sabio como as tartarugas.

Todos e todas somos diferentes.
Todos e todas somos especiais.

¿Que quere dicir ter unha minusvalidez?

Ter unha minusvalidez significa non ter unha capacidade determinada. Tal vez non poidas ver, oír ou correr... pero aprendiches a utilizar os teus sentidos doutro xeito e a realizar outras cousas moi difíciles que che fan ser unha persoa estupenda.

Por exemplo, Laila non pode ver cos ollos e non obstante descobre o mundo con só escoitar e tocar o que a rodea.

Se o pensas ben, hai mil cousas que podes facer: xogar, rir, aprender, soñar cos ollos abertos, inventar historias, abrazar suavíño, contar chistes, coleccionar estrelas, crecer cada día un pouco,... e só algunhas cousas que non podes facer ou fas de forma diferente. Pero ¿quen pode facelo todo?

¿Que cousas podemos facer se temos unha minusvalidez?

¡Practicamente todo! Hai talvez algunhas cousas que nunca chegues a facer pero ¿pode o cabalo durmir na árbore como o leirón?, ¿pode o león voar como a aguia?, ¿quen pode correr varios quilómetros sen cansarse?, ¿pode a serpe correr como a gacela? Non podemos facer de todo, non e non pasa nada, vivimos miles de sensacións diferentes.

Gozamos co que realmente é importante porque todos os nenos e as nenas queremos o mesmo: que nos queiran, divirtirnos, xogar, aprender e querer.

E se nolo propoñemos, un día cando sexamos maiores, chegaremos a ser o que soñemos ser.

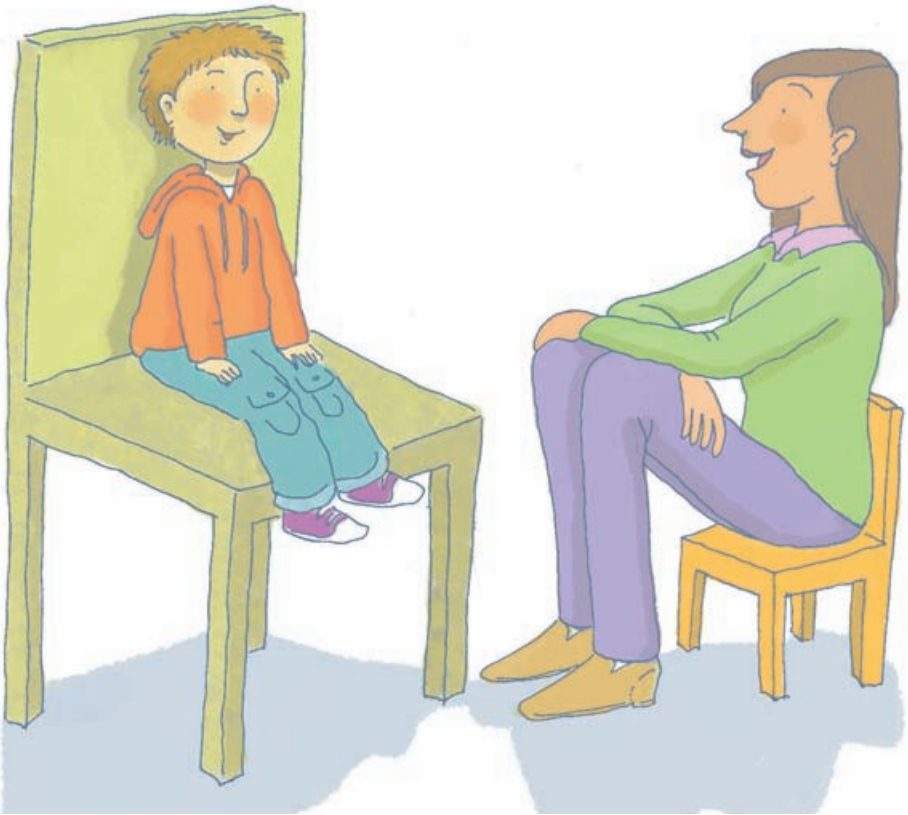
¿Os nenos e as nenas necesitamos unha atención diferente?

¿Fixácheste en como os paxaros protexen as súas crías para que non caian do niño e as mamás canguros gardan os recién nacidos no seu bolso?, ¿como os esquíos ensinan as súas crías a partir noces ou os cabalos ensinan os seus poldros a andar? Da mesma forma todos os nenos e as nenas necesitamos atención para poder crecer.

Por preguntar que non quede

Fíxate en que as cadeiras e as mesas da nosa clase son máis pequenas que a da mestra, que é moito máis grande. Os lavabos e a fonte na que bebemos están á nosa altura e os libros nos que aprendemos están feitos especialmente para a nosa idade. Se chegaches doutro país e non coñeces o idioma, ensinarancho para que poidas seguir as clases. Se vas mal en matemáticas, a mestra axudate. ¿Ves? Cada unha e cada un de nós necesita que nos eduquen e traten de forma diferente e que atendan as nosas necesidades.

Por preguntar que non quede

¿Como é a atención que reciben os nenos e as nenas con minusvalidez?

Ao igual que o resto dos compañeiros e compañeiras, as nenas e nenos con minusvalidez temos dereito a recibir atención especial. Por exemplo, se tes pouca vista ou ningunha, hai uns libros escritos con puntitiños que che axudan a ler coa xema dos dedos. Chámase "sistema braille". Se non oes ben, che traducirán á linguaxe de signos coas mans ou ensinarante a ler nos labios. Se vas cunha cadeira de rodas, o autobús do colexio inclinarase para que poidas baixar comodamente á beirarrúa. ¡ Son autobuses moi amables! Ademais, as portas de clase serán o suficientemente grandes para que non teñas problemas ao entrar.

No colexio cada neno e cada nena debe ser tratado de forma diferente porque todos e todas somos distintos. Os nenos e as nenas temos dereito a recibir unha educación que se adapte ás nosas necesidades e nos faga crecer para chegar a ser aquilo que soñemos ser.

¿Como coñeceu Laila o mar?

Os ollos de Laila, como os das toupas, non ven. Un día preguntou á mestra como era o mar. Ao día seguinte, esta trouxo un debuxo de relevo. Laila acariciou coas puntas dos dedos as ondas sobre o papel, as gaviotas e os peixes. Despois, todos os nenos e as nenas pechamos os ollos. Imitamos o ruído do mar. Acariciamos un montonciño de area e movémonos arredor de Laila, como o fan as ondas. ¡ Ah!, e probamos a auga salgada... Ao final, a mestra ensinounos unha canción de delfíns, barcos e baleas. Aquel día Laila coñeceu o mar e o resto, aprendemos a sentilo co corazón.

¿Que aconteceu cando a escola quedou ás escuras?

Aconteceu algo que non esqueceremos. Fixérase tarde e o sol xa se escondera cando, de pronto, as lámpadas se apagaron e quedamos ás escuras. Carlos empezou a chorar e dixo que había monstros na clase. Imaxinabámonos monstros terribles que aparecían nas ventás e debaixo das mesas. E claro, pronto o resto de nenos e nenas nos puxemos a chorar, menos Laila que estaba moi tranquila e facía bromas para quitar o medo. Díxonos que nos agarrásemos a ela. Fixemos unha fila moi longa, colléndonos da cintura como un verme e Laila guiounos polos corredores da escola has te a porta de sárda. ¡Laila é moi valente!

¿Que é a lingua de signos?

A linguaxe de signos é unha lingua tan completa como o chinés, o catalán ou o castelán pero fálase coas mans. É unha lingua importante que falan moitas persoas que non poden oír e tamén cada vez máis, persoas que oen ben.

Claudia é unha nena extraordinaria. Ela non pode oír ben pero fala e entende a lingua de signos. Tamén sabe ler nos labios. Samir, Carlos e eu sempre queremos xogar con Claudia. Cando estou preto dela, miles de bolboretas voan no meu estómago e, cando me fala, noto que me poño colorado. Como Claudia se decata de todo, eu sei que sabe que estou por ela. Estou a aprender a falar a lingua de signos.

¿Que aconteceu cando Hu chegou ao colexio?

Hu naceu en China e o primeiro día que veu a clase estaba asustadísimo porque non entendería o que dicíamos. Estivo toda a mañá moi triste mirándonos con cara de susto, ata que Claudia, que é moi expresiva, se achegou a el e con xestos lle dixo que non tivese medo. Logo, colléndoo da man, ensinoulle cada recanto do colexio e ata o fixo rir porque se sabe expresar como os mimos.

¿Sabes que ás veces necesito máis tempo?

En ocasións, Maite necesita un pouco máis de tempo para rematar as actividades e supónlle moito esforzo centrar a súa atención. O outro día parecía que non entendería o que tiñamos que facer pero o noso profesor volveullo explicar con máis clama e rematou a actividade como todos. Aos compañeiros gústanos axudala e tamén nos encanta que nos ensine moitos trucos de informática. Maite adora a informática e as novas tecnoloxías. ¡Está á última!

¿Que pode ensinarche unha persoa cunha minusvalidez?

Un día Alberto subiu a unha árbore, caeu e rompeu ao brazo e a man dereita. Xaime, que vai a primeiro aínda que é un pouco maior e é forte como os koalas, lle trasladou sobre os seus ombros ata o colexio. Alberto berraba como unha grúa. A mestra levoulle correndo ao hospital. Tivo o brazo inmovilizado varios meses. Eu ensineino a utilizar a man esquerda. Aprendeu a atarse os cordóns dos zapatos con só unha man, a partir a carne, a vestirse, a escribir e a debuxar. Ao principio non facía máis que rezongar pero pronto descubriu que era capaz de facer moitísimas cousas. Agora dime: ¡És un neno valioso e un bo amigo!

¿Como xogamos os nenos e nenas que temos unha minusvalidez?

¡ Como todos os nenos e nenas, da mesma forma! ¡ E queremos ser tratados igual que os demais! Li xoga ao baloncesto coa súa cadeira de rodas e logrou unha medalla. Laila xoga ao fútbol. No colexio temos balóns con casca-beis e é unha das rapazas máis rápidas. E a min encántame facer carreiras...

Todos os nenos e as nenas queremos o mesmo. O que nos fai diferentes non é o que necesitamos senón os medios que utilizamos para facer as mesmas cousas.

Por preguntar que non quede

¿Como son as escolas accesibles?

Son escolas que teñen en conta que cada unha e cada un de nós temos distintas necesidades. Son escolas con luces nas portas para avisar da hora do recreo. Con libros, mapas e debuxos en "braille", pensados para os nenos e nenas que non poden ver. Teñen portas de cores brillantes para distinguir onde está a biblioteca ou a cociña. Son escolas con ramplas e portas anchas para que pasen a cadeiras de rodas. Os seus mestres e mestras escóitannos e ensínnannos. Son escolas intelixentes e amables. Son escolas para todos e para todas.

Por preguntar que non quede

¿Que dereitos temos os nenos e as nenas?

Todos os nenos e as nenas temos dereito a que nos queiran, a xogar, a recibir unha atención especial, a crecer en paz...

Os nenos e nenas teñen dereito a ser felices, respectados e a vivir intensamente. Debemos estar orgullosos de quen somos e de como somos.

Por preguntar que non quede

RECORDA...

Voa alto como a aguiá. Non deixes nunca de soñar porque un día serás aquilo que soñes ser: astronauta, directora de orquestra, médico, carpinteira, xefa de goberno, mestre, gardabosque ou veterinaria... Agora é tempo de imaxinar e prepararte. Se ti o queres, non haberá barreiras para ti. Podes voar tan alto como queiras e chegar a ser aquilo que te propoñas ser. ¡ Non o esquezas!

Ninguén é igual a ninguén e ese é o noso tesouro. Mira arredor e escoita o canto do colibrí, a mirada repousada da curuxa, o camiñar da gacela, o facer da abella,... Cada animal ten a súa forma de vivir, de camiñar,... Ti es unha persoa única: sabes o que queres, sabes como xogar, aprender ou conversar... ¡ Ao teu xeito!

Como o león na selva, sente orgullo de saber quen es. Síntete feliz por ser como es. A túa familia, os teus amigos e amigas, as persoas que te coñecen, quérente e admiran polo que es. Porque para todos e todas es importante e especial. Ti fas que cada día sexa unha aventura. Non hai en todo o mundo ninguén igual a ti. Sabelo fainos sentir únicos e moi valiosos. ¡Lémbrao!

Tes dereito a recibir unha educación, a ter cariño, a non atopar dificultades para ler, escoitar contos, aprender, desprazarte, xogar, conversar ou querer. Tes dereito a crecer feliz. Tes dereito a erguerte cada día esperando que algo sorprendente aconteza. Cada día agárdache unha sorpresa. ¡Non o dubides!

Como o lobo, aprende a respectar e a querer os teus compañeiros e compañeiras. Cada neno e cada nena esconde un tesouro. Non importa o diferentes que sexamos, sempre poderemos aprender dos nosos amigos e amigas. Ao longo da túa vida, atoparaste con persoas distintas. Cruzaraste con nenos e nenas, todos e todas diferentes. Fai que sempre se sintan respectados e queridos.

Aprende a ver con outra mirada: -O esencial é invisible aos ollos, -dixolle o raposo ao Principiño...

Por preguntar que non quede

ALGUNHAS IDEAS PARA FACER:

Escribe unha lista con todo o que es capaz de facer. ¿Cantas cousas escribiches? ¿A que é unha lista lonxuísimas? ¡Es unha persoa realmente moi moi especial!

Prédelles aos teus amigos que debuxen nun papel o que lles gustaría ser cando sexan maiores e enterrádeo nun lugar secreto. ¡Serás o que te propoñas ser!

Aprende a utilizar a linguaxe dos signos. ¡Verás que divertido é falar coas mans !E o máis importante é que descubrirás un xeito de comunicar cos demais.

Fai unha listaxe das barreiras que fan máis difícil a vida na cidade ou no pobo ás persoas que non poden moverse ben. Por exemplo, os bordos das beirarrúas cando vas nunha cadeira de rodas, levas o carriño da compra ou un carriño de bebé. Semáforos sen son para as persoas que non poden ver... Coas túas compañeiras e compañeiros, escribe unha carta á alcaldía do teu pobo ou cidade.

Xoga ao balón con cascabeis cos ollos pechados.

Baila cos pés descalzos música dos tambores. ¿Sentes a música na planta dos teus pés?

Repasa coa punta dos dedos as follas dun libro en "braille" ¿é doado lelo?

Escribe unha carta secreta a alguén da túa clase contándolle por que é especial.

Coordinación pedagógica:
Secretaría de Políticas Sociales
FETE-UGT
CIDE-MEPSYD

Xestión do proxecto:
Sendra Ros

Textos:
Luz Martínez Ten
Tradución:
Antonio F. Álvarez Cisneros

Asesoría en minusvalidez:
Blanca Leyva San Juan
Colaboración especial:
Maite Villette Ruano,
alumna co síndrome de Smith Magehis

Ilustración e deseño:
Mauricio Maggiorini Tecco

www.fete.ugt.org
www.educacionenvalores.org
www.aulainterultural.org
www.mepsyd.es/cide/
www.mepsyd.es/creade